

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ing. Viery Horčicové a soudců Mgr. Jana Kašpara a Mgr. Kamila Tojnera v právní věci žalobce: **J.K.**, zast. Mgr. V.K., obecným zmocněncem, bytem tamtéž, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o žalobách

- a) proti sdělení Ministerstva vnitra ze dne 10. 5. 2011 čj. MV-18007-19KM-2011
- b) proti osvědčení o udělení státního občanství žalobci ze dne 15. 10. 2010 čj. VS-2372/53/2-2009-597
- c) na ochranu proti nečinnosti žalovaného v řízení o udělení státního občanství
- d) na ochranu proti nečinnosti žalovaného v řízení o vydání rodného listu

t a k t o :

- I. Žaloba proti sdělení Ministerstva vnitra ze dne 10. 5. 2011 čj. MV-18007-19KM-2011 se odmítá.**
- II. Žaloba proti osvědčení o udělení státního občanství žalobci ze dne 15. 10. 2010 čj. VS-2372/53/2-2009-597 se odmítá.**
- III. Žaloba na ochranu proti nečinnosti žalovaného v řízení o udělení státního občanství se zamítá.**
- IV. Žaloba na ochranu proti nečinnosti žalovaného v řízení o vydání rodného listu se zamítá.**
- V. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

Odůvodnění

Žalobce je osobou neznámého původu. Poprvé byl na území České republiky objeven dne 9. 3. 2004 ve vlaku mezi Olomoucí a Frýdkem-Místkem. Uvedl, že je narozen dne 3. 4.

1986. Tvrdil, že až do počátku roku 2004 žil v neznámé zemi, kterou snad bylo Bělorusko. Byl tam dle svého tvrzení v uzavřeném zařízení pro děti. Tam ho pojmenovali S.B., to však není jeho pravé jméno. V průběhu roku 2004 se pak žalobce začal označovat jménem J.K., tvrdil, že jeho otcem je Mgr. V.K. Toto tvrzení bylo jednoznačně vyvráceno testy DNA.

Žalobce pod jménem S.B. podal dne 5. 4. 2004 žádost o udělení mezinárodní ochrany. Rozhodnutím Ministerstva vnitra ze dne 7. 4. 2004 čj. OAM-204/LE-07-07-2004 byla tato žádost zamítnuta jako zjevně nedůvodná. Toto rozhodnutí obstálo i v následném soudním přezkumu provedeném správními soudy.

Dne 27. 7. 2005 žalobce podal znovu žádost o udělení mezinárodní ochrany, tentokrát pod jménem J.K. Rozhodnutím ze dne 8. 2. 2007 čj. OAM-1353/VL-10-P07-2005 bylo této žádosti vyhověno a žalobci byl azyl udělen.

Dne 28. 1. 2010 žalobce podal žádost o udělení státního občanství České republiky. Této žádosti bylo vyhověno a dne 15. 10. 2010 byla žalobci vydána listina o udělení státního občanství České republiky pod čj. VS-2372/53/2-2009-597, kde je žalobce označen jako „S.B., uváděný též pod identitou J.K.“ a jako datum a místo narození je uvedeno „3. 4. 1986 v cizině, místo neznámé“.

Dne 14. 3. 2011 vystavila zvláštní matrika Úřadu městské části Brno-střed žalobci rodný list s místem narození „nezjištěno cizina“, jménem „S.“, příjmením „B.“, datem narození X a jako údaje o matce a otci je uvedeno „nezjištěno“.

Žalobce se dvěma samostatně podanými žalobami doručenými Městskému soudu v Praze dne 13. 5. 2011 a 24. 5. 2011 domáhá ochrany před nezákonnými postupy Ministerstva vnitra týkajícími se uvádění údajů o jeho jménu, příjmení a místu narození. Uvedené žaloby byly u Městského soudu v Praze zapsány pod sp. zn. 7A 111/2011 a 10A 115/2011. Usnesením ze dne 13. 1. 2012 čj. 10A 115/2011-43 bylo řízení o obou těchto žalobách spojeno ke společnému projednání s tím, že věc bude nadále vedena pod sp. zn. 10A 115/2011.

Žalobce v podaných žalobách vyjadřuje nesouhlas s tím, že Ministerstvo vnitra žalobce označuje jménem „S.B.“ a jako místo narození uvádí „nezjištěno cizina“. K tomu namítá, že průkaz o povolení k pobytu azylanta mu byl vystaven na jméno „J.K.“ a tímto jménem je označován i v dalších listinách, jako jsou doklady o studiu na českých školách a potvrzení o zdravotním pojištění. Jméno „S.B.“ není jeho vlastním jménem, české úřady nemají žádný doklad o tom, že by se jednalo o pravé jméno žalobce. Pokud jde o místo narození žalobce, rovněž neexistuje žádný doklad o tom, kde se žalobce narodil a zda to bylo v cizině či nikoli. Uváděním těchto údajů o osobě žalobce proto dochází k zásahu do jeho práv.

V žalobě původně zapsané pod sp. zn. 7A 111/2011 žalobce požadoval, aby soud prohlásil za nicotnou listinu o udělení státního občanství, neboť v listině, kterou mu žalovaný vydal, je kromě jeho jména uvedeno ještě jméno cizí a není tedy jisté, komu byla listina vydána.

V žalobě původně zapsané pod sp. zn. 10A 115/2011 se žalobce po doplnění žaloby učiněném na výzvu soudu domáhal ochrany před nečinností žalovaného tak, aby mu soud uložil povinnost vydat novou listinu o udělení státního občanství na jméno a příjmení „J.K.“ a současně rodný list se správnými údaji. Žalobce se přitom domnívá, že jeho místo narození by

mělo být určeno podle § 10 odst. 2 zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen zákon o matrikách).

Současně žalobce uvádí, že považuje za konečné rozhodnutí ve věci stanovisko žalovaného ze dne 10. 5. 2011 čj. MV-18007-19KM-2011 a domáhá se přezkoumání tohoto stanoviska jako rozhodnutí ve smyslu § 65 a násl. s. ř. s.

Městský soud v Praze věc posoudil takto:

Městský soud v Praze musí v první řadě předeslat, že nemůže svým rozhodnutím komplexně vyřešit všechny problémy spojené s otázkou žalobcovy identity, jak si zřejmě žalobce představuje. Městský soud v Praze může pouze přezkoumat (ne)činnost žalovaného v mezích toho, co žalobce v žalobě tvrdí, a je přitom vázán procesními omezeními, která vyplývají především ze soudního řádu správního. Soud přitom není oprávněn nahrazovat činnost správních orgánů a činit úkony, které náleží do pravomoci správních orgánů.

Pokud jde o listinu o udělení státního občanství žalobci, soud nemohl meritorně přezkoumat její správnost ani se zabývat návrhem na vyslovení její nicotnosti, a to s ohledem na marné uplynutí lhůt pro podání takové žaloby.

Podle § 72 odst. 1 s. ř. s. žalobu proti rozhodnutí správního orgánu *lze podat do dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí bylo žalobci oznámeno doručením písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem, nestanoví-li zvláštní zákon lhůtu jinou.*

Podle § 84 odst. 1 s. ř. s. žaloba na ochranu před nezákonným zásahem *musí být podána do dvou měsíců ode dne, kdy se žalobce dozvěděl o nezákonném zásahu.*

Soud nepovažoval za nutné zabývat se otázkou, zda lze listinu o udělení státního občanství ve správním soudnictví napadnout žalobou proti rozhodnutí správního orgánu anebo žalobou proti nezákonnému zásahu, neboť v obou případech by byla žaloba opožděná.

Podle § 151 odst. 1 správního řádu *pokud správní orgán zcela vyhoví žádosti o přiznání práva, jehož existence se osvědčuje zákonem stanoveným dokladem, lze místo písemného vyhotovení rozhodnutí vydat pouze tento doklad.* Podle odst. 3 tohoto ustanovení *dnem převzetí dokladu účastníkem nabývá rozhodnutí právní moci a právních účinků.*

Je tedy zřejmé, že správní řád nepřipouští žádný řádný opravný prostředek proti rozhodnutí o udělení státního občanství či proti listině o udělení státního občanství. Lhůta pro podání žaloby dle § 72 s. ř. s. by proto začala běžet již dnem převzetí listiny o udělení státního občanství, což žalobce učinil dne 18. 11. 2010, žaloba podaná v květnu 2011 je tedy zjevně opožděná. Od stejného dne by bylo ovšem nutno počítat i lhůtu pro podání zásahové žaloby podle § 84 odst. 1 s. ř. s. a i taková žaloba by byla podána opožděně.

Žalobce se svými podáními adresovanými žalovanému domáhal toho, aby bylo osvědčení o státním občanství přezkoumáno v přezkumném řízení podle § 94 a násl. správního řádu. Podnětu k zahájení přezkumného řízení však nebylo vyhověno a žalobce o tom byl vyzooměn sdělením ministra vnitra ze dne 23. 6. 2011 čj. MV-36121-3/VS-2011 (tj. až po podání obou žalob).

Správní soudy v tomto ohledu setrvale zastávají názor, že takový úkon je z přezkoumání ve správním soudnictví vyloučen, neboť se nejedná o rozhodnutí ve smyslu § 65 s. ř. s.

Na výkon dozorčího práva a užití prostředků dozorčího práva ve smyslu ustanovení § 92 správního řádu nemají účastníci řízení právní nárok. Odložením podnětu jako nedůvodného a tedy nezrušením rozhodnutí, proti kterému podnět směřuje, nezasahuje proto dozorčí úřad nijak do sféry subjektivních práv účastníka řízení; ta zůstávají takovým negativním výsledkem přezkumu naprosto nedotčena. Správní akt, jímž je výsledek takového přezkoumání intimován účastníkovi, je pouhým sdělením úřadu straně, nikoli rozhodnutím, a nelze jej naříkat správní žalobou (viz usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 2. 1998, čj. 6 A 53/97-18).

Postup žalovaného, jakým se vypořádal s žalobcovým podnětem k přezkoumání listiny o udělení státního občanství, tedy soudnímu přezkumu nepodléhá. Pokud jde o žalobcem výslovně zmiňované sdělení žalovaného ze dne 10. 5. 2011 čj. MV-18007-19/KM-2011, které žalobce zaslal jako přílohu žaloby, jde podle obsahu tohoto sdělení o reakci na podání žalobce, ve kterém žádal „o osobní setkání s panem ministrem za účelem vyřešení prorůstání organizovaného zločinu do struktur Ministerstva vnitra, které výrazným způsobem zasahuje do lidských práv (žalobce)“. Žalobci je tu sdělováno, že jeho záležitost je řešena příslušnými správními orgány, a proto by osobní jednání s panem ministrem nebylo účelné. Jde tedy zcela zřetelně o úkon žalovaného, jímž nebylo nijak rozhodováno o právech a povinnostech žalobce, jde pouze o přípis, který předcházел definitivní reakci na podnět žalobce k provedení přezkumného řízení a kterým je žalobci dávno na vědomí, aby vyčkal právě této definitivní reakce.

Názor žalobce, že proti listině o udělení státního osvědčení je možné podat rozklad, je mylný. Jak bylo shora uvedeno, řízení o udělení státního občanství je pravomocně ukončeno v okamžiku, kdy je žadateli předána listina o udělení státního občanství a stane se tak státním občanem České republiky (§ 151 odst. 3 správního řádu). Podání jakéhokoli řádného opravného prostředku, tedy i rozkladu, je proto v takovém případě zákonem vyloučeno. Nesouhlasná podání, jimiž se žalobce pokoušel napravit obsah listiny o udělení státního občanství, tak nemohou mít charakter podání rozkladu a žádná z reakcí Ministerstva vnitra či ministra vnitra na žalobcova podání z téhož důvodu nemohou mít ani charakter rozhodnutí o rozkladu.

Soud se dále zabýval správností názoru žalobce, že listina o udělení státního občanství a rodný list vydaný zvláštní matrikou Úřadu městské části Brno-střed jsou nicotné.

Nicotná rozhodnutí (či jiné úkony správních orgánů) nevyvolávají žádné právní účinky a je třeba na ně hledět jako by neexistovala. Pokud by byl tento názor žalobce správný, pak by Ministerstvo vnitra vskutku bylo nečinné, a to v řízení o žádosti žalobce o udělení státního občanství, které by v důsledku toho fakticky nebylo nijak ukončeno. Podobný závěr by mohl platit i v případě rodného listu, který byl žalobci vystaven dne 14. 3. 2011.

Pokud jde o otázku rodného listu, musí však soud konstatovat, že žaloba na ochranu proti nečinnosti podaná proti Ministerstvu vnitra nemůže být úspěšná ani v případě, pokud by rodný list vystavený dne 14. 3. 2011 byl vskutku nicotný. K vystavení rodného listu je totiž příslušný právě Úřad městské části Brno-střed či – pokud by byl správný názor žalobce, že místo jeho narození má být určeno podle § 10 odst. 2 zákona o matrikách - příslušný matriční úřad v Olomouci či Ostravě. K vydání rodného listu je v každém případě příslušný výhradně matriční úřad (§ 25 zákona o matrikách) a Ministerstvo vnitra tak není oprávněno k vystavení rodného listu žalobci, neboť není matričním úřadem (§ 2 odst. 1 písm. a/ zákona o matrikách). Ministerstvo vnitra tedy nemá pravomoc vydat žalobci rodný list s jakýmkoli údaji a nemůže tedy být nečinné při jeho vystavování. V tomto ohledu by se žalobce musel domáhat ochrany proti nečinnosti vůči příslušnému matričnímu úřadu.

Soudu tak zbývá posoudit otázku případné nečinnosti žalovaného v řízení o žádosti žalobce o udělení státního občanství, tedy ve svém důsledku otázku, zda listina o udělení státního občanství žalobci ze dne 15. 10. 2010 čj. VS-2372/53/2-2009-597 je nicotná či nikoli.

Za vadu způsobující nicotnost pokládá judikatura především nedostatek pravomoci správního orgánu vydat takové rozhodnutí, neboť v případě, kdy správní akt vydá orgán, který k tomu není oprávněn, stojí takové rozhodnutí mimo zákon a nemůže zakládat ničí práva a povinnosti. Dalším důvodem nicotnosti je absolutní neexistence adresáta, což nastává v případech, kdy rozhodnutí správního orgánu ukládá povinnost někomu, kdo není osobou v právním slova smyslu a není způsobilým mít práva a povinnosti. Nicotnost musí být vyslovena též v případě absolutní věcné nepřislušnosti správního orgánu, který takový akt vydal. Za nicotné je též třeba pokládat rozhodnutí vydané bez právního podkladu. Jde tu o případy, kdy je účastníkům řízení uložena povinnost podle právního předpisu, který byl přede dnem rozhodnutí bez náhrady zrušen, nebo o případ, kdy správní orgán druhého stupně (např. ministerstvo) rozhodlo o odvolání proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, aniž by šlo o rozhodnutí, proti němuž by odvolání bylo přípustné. Konečně pak lze za nicotné pokládat též takové rozhodnutí správního orgánu, které trpí absolutním nedostatkem zákonem předepsané formy.

Nicotnost z důvodu nepřislušnosti v daném případě nepřipadá do úvahy, neboť Ministerstvo vnitra pochopitelně je věcně i místně příslušným správním orgánem k vydání této listiny.

Absence právního podkladu rovněž v daném případě nepadá do úvahy, neboť jde o rozhodnutí opírající se o platný a účinný (v době vydání listiny) zákon č. 40/1993 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství České republiky, a o listinu podanou na základě žádosti žalobce. V tomto ohledu je potřeba zdůraznit, že nelze zaměňovat absenci (či nedostatečnost) skutkových zjištění nebo důkazů či jejich nesprávné vyhodnocení s absencí právního podkladu ve smyslu neexistence příslušného právního předpisu. První případ narozdíl od druhého totiž sice může způsobit nezákonnost finálního aktu, avšak nikoli jeho nicotnost.

Nicotnost z důvodu absence předepsané formy rovněž v daném případě nepřipadá do úvahy, neboť forma listiny o udělení státního občanství plně odpovídá právním předpisům.

Do úvahy připadá jedině nicotnost z důvodu neexistence adresáta a právě v tom zřejmě spatřuje nicotnost uvedené listiny žalobce. Soud však jeho náhled na věc nesdílí. Je nezpochybnitelným faktem, že žalobce vystupoval před českými orgány jak pod jménem „S.B.“, tak pod jménem „J.K.“. Obě jména žalobce postupně českým úřadům sdělil jako označení své osoby, ani v jednom případě nejde o jakýsi „výmysl“ českých státních orgánů, jak žalobce nyní v žalobě tvrdí. Byl to totiž sám žalobce, kdo v prvním řízení o udělení mezinárodní ochrany toto jméno jako první použil a podepisoval se jím. Pokud tedy žalobce pod oběma těmito jmény před českými státními orgány vystupoval (minimálně v obou řízeních o udělení mezinárodní ochrany), nelze spatřovat vadu v tom, že je žalobce v listině o udělení státního občanství označen oběma jmény - tedy tak, aby nemohlo být sporu o tom, že státní občanství bylo uděleno právě žalobci, ať už se jmenuje jakkoli. Pokud jde o údaj o místu narození žalobce, i kdyby byl údaj o tom, že se narodil v cizině, vskutku mylný, stále by to nemohlo způsobit možnost omylu o identitě osoby, které byla listina o udělení státního občanství vydána. Soud tedy shrnuje, že listina o udělení státního občanství identifikuje osobu, jíž se občanství uděluje, natolik určitě, že nemůže dojít k záměně s jinou osobou a ani z tohoto důvodu tedy nemůže být tato listina nicotná.

Přitom je třeba zdůraznit, že soud tím nijak netvrdí, že by uvedená listina nemohla trpět žádnými vadami – shora uvedený závěr znamená pouze a jedině tolik, že netrpí natolik závažnými vadami, které by vyvolávaly její nicotnost. Existenci dalších vad pak soud

zkoumat nemohl, neboť – jak bylo shora uvedeno – k podání žaloby, na jejímž základě by tak soud mohl učinit, již marně uplynula k tomu stanovená zákonná lhůta.

Soud proto shrnuje, že žalobu proti sdělení Ministerstva vnitra ze dne 10. 5. 2011 čj. MV-18007-19KM-2011 musel odmítnout pro nepřípustnost podle § 46 odst. 1 písm. d) ve spojení s ust. § 68 písm. e) a § 70 písm. a) s. ř. s. Žalobu proti osvědčení o udělení státního občanství žalobci ze dne 15. 10. 2010 čj. VS-2372/53/2-2009-597 soud musel odmítnout pro opožděnost podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. a konečně žalobu na ochranu proti nečinnosti musel jako nedůvodnou zamítnout podle § 81 odst. 3 s. ř. s.

O nákladech řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s., neboť neúspěšnému žalobci náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalovanému žádné náklady řízení nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 21. února 2014

JUDr. Ing. Viera Horčicová , v.r.

předsedkyně senátu